

Az ismeretkör: Társadalomtudományi kutatási módszerek

Kredittartománya: 8 kredit

Tantárgyai:

1.) A tudományelmélet és a kutatómódszertan alapjai

2.) Kutatómódszertan, kvalitatív kutatások

Tantárgy neve: <i>A tudományelmélet és a kutatómódszertan alapjai</i>	Kreditértéke: 4 kredit
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” 50 % elmélet, 50 % gyakorlat	
A tanóra típusa: előadás és gyakorlat Óraszám: Nappali: 15 óra előadás, 15 óra szeminárium, összesen 30 óra/ félév Levelező: 5 óra előadás, 5 óra szeminárium, összesen 10 óra/félév Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további módok, jellemzők: <ul style="list-style-type: none"> • a szorgalmi időszak heteire lebontott és minden órára részletesen kidolgozott tematika elérhető a Neptunban • az előadások témaköreinek ppt-i elérhetőek a Neptunban • a feladatok, a kidolgozásuk és értékelésük részletes szempontsora, digitális forrásai a Neptunban elérhetőek	
A számonkérés módja: vizsga Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további módok: -	
A tantárgy tantervi helye: 1. félév	
Előtanulmányi feltételek: -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tudományelmélet és a kutatómódszertan alapjai című tantárgy alapvető célja, hogy a hallgatók a legmagasabb szinten is megismerjék a tudományos munka általános elméleti háttérének elemeit, és elsajátítsák a tudományos törekvések értelmét feltáró teoretikus reflexió gyakorlatát. A tantárgy vizsgálja azokat a tágabb horizontokat és értékrendeket, amelyek a kutatás általános kereteit kijelölik, ám a tudományos munka mindennapos gyakorlatában többnyire rejtve maradnak, így implicit módon irányítják a kutatásokat. Mindezek során nem csak a tudomány számára irányadó eszméket és értékeket vizsgálja, hanem azokat a logikai struktúrákat is, amelyek a megfigyelésekből, adatokból, illetve a vizsgálódásokból kinyert információkból levont eredmények, következtetések helytállóságát megszabják. A tantárgy további gyakorlati célja, hogy segítséget nyújtson a hallgatók számára ahhoz, hogy a kutatásaikat szakszerűen megtervezzék és lebonyolítsák, valamint a szakdolgozatuk és egyéb tanulmányaik megírásához szükséges ismereteket elsajátítsák és a gyakorlatban alkalmazni tudják. Célja továbbá, hogy hozzájáruljon a hallgatók problémaérzékenységének fejlesztéséhez, segítve megláttatni a gyakorlatban jelentkező problémák lehetséges megoldási útjait. A tudományelmélet és a kutatómódszertan alapjai című tantárgy olyan készségek elsajátítását célozza meg, amelynek birtokában a hallgatók képessé válhatnak a kutatásaik során alkalmazott kutatási módszerek etikus alkalmazására, kutatási eredményeiknek a tudományos igényeket kielégítő közlésére, továbbá az önálló adatfeldolgozásra, az eredmények értékelésére és társadalomtudományi szempontú értelmezésére.</p> <p>A tudományelmélet és a kutatómódszertan alapjai című tantárgy fő kérdéskörei:</p>	

1. A társadalomtudományi kutatások kérdései, céljai, tartalmaik
2. A társadalomtudományi kutatások fő paradigmái és ezek sajátosságai
3. A kutatási probléma kiválasztása és meghatározása
4. A szakirodalom feltárásának funkciói
5. A szakirodalom feldolgozásának módjai
6. A kutatás hipotézisei, előfeltevései
7. A minta és a mintavétel kérdései a kvalitatív és a kvantitatív kutatásokban
8. A kutatási terv
9. A kutatás lebonyolítása, kutatás-módszertani eljárások
10. A kutatás eszközei
11. A kutatás értelmezése, elemzése, következtetések levonása
12. A tudományos művek írásának metodológiája, a tudományfilozófia elméleti alapjai
13. A fenomenológia és a hermeneutika
14. A tudományelmélet alapproblémái: tapasztalat, igazolás, cáfolás, relativizmus, objektivizmus
15. Kvalitatív és kvantitatív kutatások a gyakorlatban

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

- 1) Babbie, Earl (2017): *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*, Balassi Kiadó, Budapest, ISBN 978-963-456-000-5
- 2) Falus Iván (2004) (szerk.): *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, ISBN: 963-16-2664-4
- 3) Falus Iván - Ollé János (2010): *Az empirikus kutatások gyakorlata. Adatfeldolgozás és statisztikai elemzés*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, ISBN 978-963-19-6011-2
- 4) Hársing László (1999): *Bevezetés a tudományelméletbe*, Bíbor Kiadó, Miskolc, ISBN: 963-9466-59-X
- 5) Kutrovácz Gábor - Láng Benedek-Zemplén Gábor (2009): *A tudomány határai*, Typotex Kiadó, Budapest, ISBN: 963-9664-98-2

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

Ismeri a különböző funkciójú csoportok és közösségek kialakulását, valamint működésük szociálpszichológiai, pedagógiai, szociológiai megközelítését.

Ismeri a spontán alakuló informális csoportos civil szerveződések működési sajátosságait, ezek erősítésének, közösséggé fejlesztésének módszereit.

Ismeri a csoportokban, közösségekben és intézményekben alkalmazható szervezetikultúra-fejlesztő beavatkozások elméletét és gyakorlati eszközeit.

Birtokában van a fejlesztő, támogató és védelmet nyújtó közösségi háló kiépítésére vonatkozó vezetési ismereteknek.

Ismeri a munkavégzéséhez szükséges felmérési és kutatási módszereket.

Ismeri és szakszerűen alkalmazni képes a digitális kommunikáció, az információ kezelésének szabályait.

Tisztában van a nevelési/oktatási/szociális ellátórendszer/kutatási intézmények/közösségi és civilszervezetek/plébániák adminisztrációs, adattárolási, adatkezelési, adatszolgáltatási rendszereinek működésével.

Ismeri szakterületének digitális ismeretszerzési eszközeit, IKT-technikáit és probléma-megoldási módszereit.

b) képességei

Képes reflektálni a társadalmi és kulturális hovatartozási mintázatok sokféleségére, és ezek figyelembe vételével képes kölcsönös elfogadáson alapuló lokális közösségi struktúrák kiépítésére.

Képes segítő kapcsolat kialakítására, és a megküzdéséhez szükséges adekvát segítségnyújtásra a kliens életvezetési és kapcsolathányból eredő problémáiban és veszteségei feldolgozásában.

Képes munkájának a szakmai etikai szabályok betartásával történő, felelős végzésére.

Rendelkezik azzal a tudással, mellyel képes szakszerűen és etikusan kezelni az elektronikus információkat.

Szakterületén rendelkezik a hatékony elektronikus információkeresés, információfeldolgozás, információkutatás, információközvetítés ismereteivel, az elektronikus forrásokat használja.

Az összegyűjtött digitális információkat rendszerezni, elemezni tudja, az összefüggések megragadására és kezelésére képes.

c) attitűdje

Mentálhigiénés szemlélettel rendelkezik.

Tartózkodik az emberek megítélésétől.

Empatikus, szociális és interkulturális érzékenységgel bír.

A digitális szemléletmódja nyitott, innovatív, a szakterületén zajló digitális technológiai fejlesztés és innováció megismerésére, elfogadására, hiteles közvetítésére.

Az elektronikus kommunikációban döntéseit minden szempontot mérlegelve, a jogi és etikai normák teljes körű figyelembevételével hozza meg.

Kreatívan, kritikusan, innovatívan viszonyul az információs műveltséghez, eredményesen tájékozódik a XXI. századi literációs kultúrában.

d) autonómiája és felelőssége

Munkakörének megfelelően felelős lelki egészségvédő és személyiséget erősítő beavatkozásokat kezdeményezni, egyéni és csoportos szinten.

Képviseli és megvalósítja a munkaterületén az egyének és közösségek mentálhigiénés állapotának folyamatos reflektálását (problémafelvetés), és javaslatot tesz a fejlesztések irányaira és lehetséges módjaira.

Felelőssége képviselni a mentálhigiéné értékeit és szempontjait a munkaterületéhez tartozó szakmai közösségekben, munkacsoportokban.

Felelőssége kezdeményezni a lelki egészség szempontjából hangsúlyos témák megvitatását, s részt venni az adott terület fejlesztését célzó cselekvési programokban.

Felelősen, etikusan, kritikusan, biztonságosan működik együtt minden partnerével a digitális kommunikációban.

Tudatos, kritikus, önreflektív, innovatív a digitális kultúra alakításában.

Tantárgy felelőse: Dr. Molnár Krisztina, főiskolai tanár, Ph.D.

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): Dr. Tamáska Máté, főiskolai tanár, Ph.D.

Dr. Elekes Györgyi, főiskolai docens, Ph.D.